

Hørings svar til udkast til Hav-, Fiskeri- og Akvakulturprogram 2021-2027

Dansk Akvakultur har følgende bemærkninger til udkast til Hav-, Fiskeri- og Akvakulturprogram 2021-27.

1. Rammevilkår og støtte fra EHFAF-programmet

Bæredygtig vækst og grøn omstilling i den danske akvakultur sektor forudsætter primært politiske tiltag i form af ændrede rammevilkår og dernæst målrettet støtte fra EHFAF-programmet, forskning og et bedre data grundlag. De fire indsatsområder er indbyrdes afhængige. Det giver fx ringe mening at stille mål for reduktion af klimagasser uden en valid indikator, og potentialet i en given EHFAF-støtteordning må vurderes i forhold til de rammevilkår, der skal gøre det muligt at omsætte resultaterne til værdi.

Dansk Akvakultur noterer, at *'der arbejdes med at sikre erhvervet mulighed for klare langsigtede rammer gennem planlægning og lovgivning'* (s.30), men det anføres ikke, hvilke konkrete rammer, der arbejdes med. Dansk Akvakultur havde gerne set, at programstrategien kom i høring efter akvakulturstrategien. Det anføres således, at indsatserne vedr. fremme af bæredygtige akvakulturaktiviteter understøtter målsætningerne i den kommende nationale flerårige akvakulturstrategi (s. 8). Det er svært at kommentere på, da Dansk Akvakultur ikke er bekendt med indholdet i strategien for akvakultur.

2. EU's vision og retningslinjer for akvakultur

EU Kommissionens strategiske retningslinjer for en mere bæredygtig og konkurrencedygtig akvakultur i EU i perioden 2021-2030¹ har til formål at give EU-medlemsstaterne og relevante interessenter en fælles vision for akvakultur, der bidrager til EU's vækststrategi som udtrykt i Den europæiske grønne pagt og jord til bord-strategien. EU's vision for akvakultur er en sektor der:

- er konkurrencedygtig og modstandsdygtig
- sikrer forsyningen af nærende og sunde fødevarer
- mindsker EU's afhængighed af import af fisk og skaldyr
- skaber økonomiske muligheder og arbejdspladser
- bliver en global reference for bæredygtighed.

Dansk Akvakultur indstiller, at Danmark tilslutter sig EU's vision og retningslinjer for akvakultur, og at dette anføres og afspejles i både EHFAF-programmet og akvakulturstrategien.

---

¹ Strategiske retningslinjer for en mere bæredygtig og konkurrencedygtig akvakultur i EU i perioden 2021-2030 SWD(2021) 102 final

3. Den grønne omstilling

Den grønne omstilling er et centralt omdrejningspunkt i både EU's vækststrategi og høringsversionen. Jf. sidstnævnte, så må den grønne omstilling for fiskeopdræt forstås sådan, at der skal udvikles nye 'grønne' teknologier til landbaseret opdræt, der kan reducere sektorens udledninger af klimagasser og næringsstoffer. Præmissen for at foretage de nødvendige investeringer i nye teknologier er, at forbrugerne yder en prispræmie for produkter med mindre miljøpåvirkning (s. 28/30). Dansk Akvakultur finder, at det er en urealistisk og forsimplet strategi.

For det første fremhæver EU Kommissionen vigtigheden af vækst i akvakultur. Det er en forudsætning for at mindske EU's afhængighed af import af fisk og skaldyr og for at skabe arbejdspladser. Det fremgår ikke eksplicit af høringsversionen, om målsætning er vækst, da der alene henvises til 'grøn omstilling'.

Dansk Akvakultur indstiller, at der anføres en målsætning om, at den grønne omstilling skal understøtte bæredygtig vækst i den danske akvakultursektor.

For det andet er en vækststrategi uforenelig med den anførte målsætning om at reducere sektorens udledninger af næringsstoffer. Etablering af nye landbaserede anlæg til fiskeopdræt kræver, at der i vandområdeplanerne er indeholdt udledninger af kvælstof og fosfor fra nye anlæg. Og her må der tages højde for, at Regeringen ikke ønsker vækst i nye offshore havbrug.

Regulering på udledning indebærer ikke, at udledningerne af næringsstoffer til vandmiljøet reduceres, men 'alene' at der udledes mindre kvælstof og fosfor per kg produceret fisk. Det er korrekt, at der er et potentiale i omlægning af eksisterende traditionelle dambrug til ny teknologi og regulering på udledning, men en sådan omlægning vil også være 'næringsstofneutral'.

En vækststrategi for landbaseret akvakultur er derfor uforenelig med en målsætning om at reducere sektorens udledninger af næringsstoffer.

Dansk Akvakultur indstiller, at målsætningen ændres til, at den gennemsnitlige udledning af næringsstoffer per kg produceret fisk reduceres

For det tredje fremgår af en Eurobarometer rapport², at forbrugernes vigtigste kriterier for køb af fiskeprodukter er produktets udseende (fx friskhed) og prisen, og at det miljømæssige fodaftryk kun er det 6. vigtigste kriterium. Danske akvakulturprodukter eksporteres til en lang række lande og kunder. En differentieringsstrategi kræver store og vedvarende investeringer i markedsføring og et nyt EU-mærke, der overholder krav til fx 'green washing'. EU Kommissionen overvejer en ny mærkningsordning for bæredygtige fødevarer, og Regeringen ønsker at udvikle et klimamærke, men der er langsigtede tiltag, og der er ingen evidens for, at mærkerne vil lede til prispræmier.

Dansk Akvakultur indstiller, at en prispræmie anføres som en langsigtet mulighed og ikke som en forudsætning for den grønne omstilling.

---

² EU consumer habits regarding fishery and aquaculture products, special Eurobarometer 515 report, 2021

4. Nyt strategisk paradigme

Dansk Akvakultur mener, at der er behov for et nyt strategisk paradigme for at accelerere bæredygtig vækst og grøn omstilling af den danske akvakultursektor.

Dansk Akvakultur indstiller, at EHFAF-programstrategien og akvakulturstrategien funderes på 4 initiativer

Mere klimavenlig mad

De officielle kostråd, der nu også inddrager klimaet, anbefaler, at danskerne øger deres indtag af fisk fra ca. 14 til ca. 23 kg fisk om året. Det vil kræve, at råvaregrundlaget til det danske marked øges med op mod 60.000 tons fisk. Det er bemærkelsesværdigt, at høringsversionen ikke omtaler denne mulighed. EHFAF-programmet bør fremme øget efterspørgsel med klimamærkning og informationskampagner, og akvakulturstrategien bør fremme øget udbud med fokus på ændringer i rammevilkår.

Reducere udledning af næringsstoffer per kg produceret fisk

Den gennemsnitlige udledning af næringsstoffer per kg produceret fisk kan reduceres ved, at flere dambrug overgår til regulering på udledning og ved teknologiudvikling. Dansk Akvakultur anerkender ikke, at 'manglende omstillingsparathed i traditionelle produktioner, udfordrer omstilling til mere mere klima- og miljømæssigt bæredygtige produktionsformer' (s. 30). Stigende udgifter til investeringer, foder og energi koblet med krav til maksimale udledninger af næringsstoffer per kg produceret fisk (BAT) gør, at sådanne investeringer ikke er rentable. Ifølge regnskabsstatistik for akvakultur havde RAS anlæg underskud i 2019. EHFAF-programmet bør støtte teknologiudvikling, og akvakulturstrategien bør medtage en revision af rammevilkårene for regulering på udledning. Dansk Akvakultur anbefaler, at ekspertviden om økonomi inddrages i begge indsatser.

Reducere klimaaftrykket

Dansk Akvakultur har med støtte fra det nuværende EHFF-program og i samarbejde med Bureau Veritas udviklet et klimaværktøj til landbaseret fiskeopdræt. Værktøjet er baseret på EU's Product Environmental Footprint (PEF) metode. Beregninger viser, at primært foder men også energi bidrager med den største del af klimaaftrykket, og at fiskegødning har en netto positiv indflydelse på klimaaftrykket. Dansk blå biomasse har et stort potentiale for at substituere (importerede) foderingredienser med højere CO2 aftryk og lavere grad af bæredygtighed, og en fortsat teknologiudvikling kan bidrage til at reducere elforbruget per kg produceret fisk. EMFAF-programmet bør fremme produktionen af blå biomasse, test af mere klimavenlige fodertyper og teknologiudvikling, og akvakulturstrategien bør medtage en revision af rammevilkårene for brug af fiskegødning.

Mere økologisk akvakultur

Fra jord til bord-strategien har mål om en betydelig stigning i den økologiske produktion. Derfor bør det i EHFAF-programmet præciseres, at der ydes støtte til omlægning og udvikling af økologisk akvakultur, og akvakulturstrategien bør medtage en revision af rammevilkårene for økologisk fiskeopdræt.

5. Specifikke bemærkninger

Havbrug

Dansk Akvakultur støtter regeringens synspunkt om, at fiskeopdræt skal være bæredygtigt. Havbrug på åbent hav er også bæredygtigt. Internationalt foregår der en positiv teknologisk udvikling af opdræt af fisk i de åbne havområder. Dansk Akvakultur beklager, at Danmark fravælger det store potentiale i marint fiskeopdræt på et usagligt og mangelfuldt grundlag. Marint opdræt af ørreder i Danmark forudsætter 2 års opdræt på landbaserede anlæg og ca. 8 måneder på havet. Der er fordele og ulemper ved landbaseret og marint fiskeopdræt, og der er behov for et styrket og objektivt fagligt grundlag for at sammenligne og vurdere forskellige teknologiers bæredygtighed, miljøpåvirkning, energiforbrug etc. Dansk Akvakultur ønsker at præcisere, at der kan gives godkendelse af nye havbrug efter en konkret vurdering af miljøpåvirkningerne. En miljøgodkendelse forudsætter således, at havbruget ikke medfører en miljøpåvirkning af det omgivende miljø, som er uforenelig med hensynet til miljøets sårbarhed og kvalitet. En miljøgodkendelse kan gives efter en fuld vvm-redegørelse, habitatvurdering og et miljøundersøgelsesprogram, som sikrer, at alle miljøforhold er i orden. Godkendelsesmyndigheden skal endvidere respektere miljømål og indsatsprogrammer i lovgivningen om havstrategi og sikre, at opfyldelse af miljømål efter vandplanlovgivningen ikke forhindres. Danmark har opfyldt sine reduktionsforpligtelser for kvælstof i de åbne havområder i forhold til EU og Helcom. Havbrug i de åbne havområder har ifølge alle videnskabelige undersøgelser en meget lav klimapåvirkning per kg opdrættet fisk sammenlignet med andre opdrætsformer. Ca. 70 % af det danske nationalterritorium udgøres af hav på samme måde som ca. 70% jordens areal udgøres af havet. Derfor er det ansvarligt at udvikle en bæredygtig produktion af marine fødevarer på havet, på samme måde som f.eks. energiproduktion på havet, for at frigøre presset på landarealerne til fødevarerproduktionen til en stigende befolkning i verden. FAO og EU støtter en udvikling af marin akvakultur. Danmark bør deltage i denne udvikling.

Dansk Akvakultur indstiller, at det i EHFAF-programmet anføres, at der kan gives godkendelse af nye havbrug efter en konkret vurdering af miljøpåvirkningerne.

Fiskesundhed- og velfærd

Øget fiskesundhed og -velfærd er prioriterede indsatsområder i både jord til bord-strategien og de strategiske retningslinjer for akvakultur. Kommissionen vil revidere dyrevelfærdslovgivningen og overveje en dyrevelfærdsmærkning. Det er på den baggrund bekymrende, at der i høringsversionen rejses tvivl om, hvorvidt støtte til fiskevelfærd vil være omfattet af programmets indsatser.

Dansk Akvakultur indstiller, at støtte til fremme af fiskesundhed og -velfærd medtages i EHFAF-programmet.

Finansielle instrumenter (FI)

Det følger af høringsversionen, at Danmark har besluttet ikke at gøre brug af FI til akvakultur, fordi 'eksisterende finansieringsmuligheder, erhvervsstøtteordninger og god økonomi i erhvervet imødekommer nuværende behov' (side 48). Det er i modstrid med de faktiske økonomiske forhold i sektoren jf. regnskabsstatistik for akvakultur, SWOT-analysen og en IFRO-udredning³. Dansk Akvakultur har tidligere påpeget, at den analyse, der ligger til grund for beslutningen, kun omhandler principper for og imod erhvervsstøtte, og at den ikke belyser fordele og ulemper ved brug af FI.

Dansk Akvakultur indstiller, at der som led i EMFAF-programmet gennemføres en egentlig analyse af fordele og ulemper ved brug af finansielle instrumenter.

Statistikker og indberetninger

Opdrætterne indberetter både til miljømyndighederne analogt og til Fiskeristyrelsen digitalt. Nogle af oplysningerne er sammenfaldende, og der er behov for et fælles digitalt indberetningssystem. Dansk Akvakultur henviser til handleplanen for havbrug fra 2020⁴, hvoraf fremgår, at der skal laves ét digitalt indberetningssystem for havbrug og dambrug, som skal omfatte miljøindberetninger og oplysninger til fiskeristatistik.

Der er endvidere behov for et bedre datagrundlag for at kvalificere politiske beslutninger, følge op på de strategiske mål, og styrke en saglig offentlig debat om akvakultur. Det kan ske ved at udvide regnskabsstatistik for akvakultur med data for udledninger af næringsstoffer, klimapåvirkning og beskæftigelse.

Dansk Akvakultur indstiller, at der i EMFAF-programmet medtages indsats for at udvikle et enstrengt digitalt indberetningssystem og udvide regnskabsstatistik for akvakultur med data for udledninger af næringsstoffer, klimagasser og beskæftigelse.

Venlig hilsen

Dansk Akvakultur

Brian Thomsen

---

³ Situationsbeskrivelse af den danske fiskeri-, akvakultur og fiskeindustri sektor, IFRO Udredning, 2019

⁴ Handleplan for oprydning i havbrugssektoren, Miljø- og Fødevareministeriet, 2020